

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ em.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetése
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,948 s

PÜNKÖST.

Mosolygó szinpompában, gazdag illatárban ragyog a szép természet. Ünnepi harangszó járja be a kunyhókat és palotákat, hogy a köznapi élet gondjaiban elzsibbadt szívünket ébresztő, lelkesítő hangulatával fölemelje.

A koszorus természet méltó keret piros pünköszt napjához. Ez a hangulatos kép csodálatos érzéssel tölti be a vallásos sziveket.

A Bibliában olvassuk: „*És mikor elérkeztek a pünköszt napjai, mindnyójan egyakarattal ugyanazon helyen valának. És lőn hirtelen az égből, mint egy sebésen jövő szélnek zúgása és betölté az egész házat, a hol ők ülnek vala. És eloszlott nyelvek jelenének meg nekik, mint a tüzláng, mely leszálla mindenikre közülök. És betelének mindnyójan Szentlélekkel és kezdének szólni különböző nyelveken, a mint a Szentlélek ad vala szótaniok.*“ (Ap. Csel. 2. 1—4.)

A Szentlélek által felvilágosított, megerősödött apostolok aztán kiállnak a forumra. Nyíltan hirdetik a keresztre feszített szegény názáreti Jézust, kinek tanához ezrenként csatlakozik a nép. És csodák csodája: a hatalom, a gazdagság, a kéjtelenség helyet ad az alázatnak, a szegénységnek, az önmegtagadásnak, a testvéri szeretetnek... S bár a vértanuk vére patakokban ömlik, bár hatalmas birodalmak fegyverei őrzik az ősi intézményeket, szokásokat, a porba omlott pogány istenek oltárain fölragyog a kereszt.

Ily módon alakult meg pünkösztkor s terjedt el lassankint a kereszténység, hogy átvegye azt a civilizátorius munkát, melynek alapján épült fel az ujkor társadalma. Így lett történelmileg a kereszténység az a kovász, mely megújította az emberiséget. Így született meg az erkölcsi világrend, mely új korszakot nyitott az emberiségnek és örökbecsü áldásokkal halmozta el az államokat. Pragmaticus kifejezve: az emberiség fejlődésében a kereszténység tanainál magasabb ideálokat senki és semmi nem nyújthat.

A pozitív tudomány és erkölcs terén bármily nyugtalan vágyak kergessék is az embert; bármily ellentétek hullámai hányják vessék lelkének nyugalmát: a megváltó csak is Jézus, az ut, az igazság, az élet leend. Benne és tanaiban találjuk meg azt a lelki, esztétikai kielégítést, melyet a világ soha meg nem adhat „*Mert minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről vagy, leszállván a világosság atyjától, kinél nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak.*“ (Jak. I. 17.)

E nap ünnepi hangulatát nem akarom korunk sivárságának rajzolásával rontani. Különben is a közélet terén szemlélhető dekadence piszkos bünei nem ejtenek kétségbe a keresztény társadalom iránt, sőt mikor látom a legműveltebb emberek szörnyű bukását, győződöm meg arról, hogy a tudomány és műveltség még nem elégséges az erkölcsi újjászületéshez. Ehez még vallási érzés és ebből önként szárnyaló ideálok kellenek.

Róma, Athén tudománya és művészete sem volt elég, hogy a romlást kikerülje. Az antik világ után az új, ideális reneszánsz napjai következnek a kereszt ragyogása mellett...

A keresztény vallás különböző egyházainak magukat közös munkára kell vértetniök, mikor az atheizmus, a vallási indifferentizmus, főleg pedig a hazaáruló szocialisták az Isten és emberi tekintély ellen harcot izennek, oly jelszavak mellett, melyek megdöbbentik a vallásos és hazafias sziveket.

Azért a nemzetek Apostolának intelmével „*kérlek, hogy mindenekelett legyenek könyörgések, imádságok, kérések, hálaadások minden emberekért, a királyokért és mindazokért, kik méltóságban vannak, hogy nyugodalmass és csendes életük legyen, teljes ájtatosságban és tisztességben, mert ez jó és kellemes a mi üdvözítő Istenünk előtt.*“ (Ad Timot. 2, 1—3.)

Jöjj el Szentlélek Isten! Kegyelmeddel áraszd el hazánkat, erősítsd küzdelmeinket. Oh mert

Szent ideáloknak kevés az oltára...
Hitvány önzés átka borul a hazára.
Oh, jöjj el Szentlélek, kit oly régen várunk,

Ne lángnyelvecskében — ostor kell minálunk.
Verd szét a gazokat! Gyujts reményvilágot!
Építs a romokon új Magyarországot!

Fülei Sz. Lajos.

Toepke Alfréd alkormányzó. A király Toepke Alfréd volt pénzügyminiszteriumi államtitkár az Osztrák-Magyar Bank alkormányzójává nevezte ki, mely új állásába nagy tudást, gazdag tapasztalatot és hazája szolgálatának vágyát vitte magával. A magyar kereskedelmi és ipari körök a legnagyobb bizalommal üdvözlék Toepkét felelősségteljes új állásában, a bank vezetősége pedig a magyar igazgatóság ülése alkalmából rendkívül megtisztelő óvációt rendezett neki. Az igazgatótanácsosok teljes számban megjelentek ezen az ülésen és miután Horváth Elemér alkormányzó-helyettes meleg szavakban megemlékezett az elhunyt Madarassy Pál alkormányzóról, az igazgatóság testületileg hívta meg Toepke Alfréd új alkormányzót az elnöki szék elfoglalására, egyben biztosította őt, hogy új hatáskörében mindig és feltétlenül számíthat az igazgatósági tagok támogatására. Az igazgatósági ülés után a tisztviselői kar nevében Elischer Viktor központi felügyelő és Flittner Frigyes dr., a budapesti főntézet főnöke tisztelegtek az új alkormányzónál. Toepke Alfréd a legjobb akaratot hozta új állásába, hogy magát a hazai ipar és kereskedelem érdekeinek szentelje és az egész ország meglelédező üdvözléssel — írja a Pester Corr. — azt a királyi elhatározást, mely az igazi embert a maga igazi helyére állította.

Tejkezelés a Székelyföldön.*

Köztudomású, hogy a Székelyföldnek különösen egyes pontjain a legelők feltörése s az általános szegénység miatt a szarvasmarha-állomány igen megfogyott: jóllehet ez a körülmény a kiscgazdák megélhetőségét, birtokuk kezelhetőségét, a gazdálkodást is igen nagyban akadályozza.

Ezen a bajon a székely kongresszus erre vonatkozó javaslatai alapján bizonyosan segíteni fognak. De van egy ezzel összefüggésben levő nagy baj a Székelyföldön, a mely figyelemre méltó és megszüntetendő, ha azt akarjuk, hogy a marhatartás nyomán a kiscgazdák háztájában jólét fakadjon.

Aminthogy más vidékeken, pl. tul a Dunán, Tiszaháton, Szilágyságban stb., a hol szintén számottevő dolog a kiscgazdánál az a haszon, a mely a fejősmarha után nyerhető, tapasztalható ez a jólét a családban, mert amellet, hogy a háziasszony a tejhaszonból családját egészségesen táplálhatja, örökké van költő pénze a tej, tejfel, vaj, turó árából.

A baj alatt értem tehát a helytelen, célszerűtlen kezelést.

A Székelyföld azon pontjain, a hol uradalmak, mintagazdaságok nincsenek, — már pedig

* Kiváló munkatársunk ezen figyelemre méltó cikkelyét az O. M. G. E. hivatalos közlönyéből, a kitűnően szerkesztett „Köztelek”-ből vettük át, mint közelebről érdeklő közleményt. Szerk.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

Mézesetek.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.

Az emberhez rendesen akkor fordul valaki segítségért, mikor ő maga is másra volna szorulva.

Boszusággal vegyes kárörömmel olvastam egy napon hitelezőim nagy sergének különböző modoru felszólításait, mikor egy olasz bélyeggel ellátott levél került a kezembe. Már azt gondoltam, hogy én az egész világnak tartozom, de a levél tartalma szerencsére nem igazolta be félelmetes feltevésemet. Az én jó Ernő barátom küldte nekem a levelet, a ki azelőtt rövid idővel meg-nősült. Így hangzott:

Édes Öregem!

Bizonyára csodálkozni fogsz, mikor soraimat megkapod, de hát látod, nekem is utra kellett kelnem és Olaszországot a nyakam közé vennem, mert a világ megszólja az embert, ha házassága után nem megy kóborolni. Ki lehetett az a tökkel-ütött ember, a ki a nászutazást kitalálta, nem tudom, de az tény, hogy én még a tulvilágon is megátkoznám... No, de kezdem elülről.

Bizonyára emlékszel még ama napra, melyen szerencsekívánataid közepette vonatra ültem, hogy szívem vágyainak netovábbjához: menyasszonyomhoz száguldjak rajta. Megérkeztem s készülődünk az esküvőre. A részleteket mellőzöm. (lőnak-futnak, a menyasszony sir, csókolóznak, sopánkodnak, kritizálnak stb. stb.) csak azt akarom megemlíteni, hogy az oltár előtt mindketten eléggé biztos hangon elrebegettük a boldogító „igen”-t — és férj és feleség lettünk...

Másnap apósom a következő kérdéssel lepett meg:

igen kevés helyen vannak — a hol tehát nem volt alkalm a népek a kül- és belterjes gazdálkodás egyes ágait elsajátítani, ott a tejkezelés körül oly eljárásokat és szokásokat tapasztalhatunk, melyek világosan mutatják e nép rendkívüli elmaradottságát, tudatlanságát s ezekből következő éhhetetlenségét.

Azt lehet mondani, hogy a tejkezeléshez nem értenek s így nemhogy hasznot huznának a fejő állat után, hanem legtöbbször ráfizetnek. Az állatnak, ugyszólván, csak mint igavonónak látják hasznát s a tejet sem családjuk helyes táplálására, sem eladásképpen eléggé értékesíteni nem tudják.

Feltűnt nekem a Székelyföldön, hogy népek községeiben alig tud az ember állandóan tejhez, még ritkábban tejfelhez, vagy élvezhető vajhoz jutni. Tehénturóhoz pedig egyáltalán nem, hacsak magunk meg nem vesszük a tejet, hogy megaltassuk s turóvá kezeljük.

Sokszor, ha tejet kerestet az ember, az a felelet: nem adhatok, mert dézsára gyűjtöm. Ha vajot kerestet: nem adhatok, mert még nem gyűlt elég dézsára.

Mivel a tejkezelés eme szótára merőben ismeretlen volt előttem, siettem tájékozódni, mi lehet az a dézsára gyűjtés. Tanulmányozásom s megfigyeléseim közben nemcsak arra kellett rájőnnöm, hogy ezek a szegény székely asszonyok a tejből hasznot huzni nem tudnak, hanem arra is, hogy tejkezelésük igen alkalmas arra is, miszerint a fogyasztók egészségét megtámadja, mert az ő tejkezelése valóságos miazma és bacillus-tenyésztés, a mi káros hatással lehet az egészségre.

Ezt a tejkezelést akarom nagyjában ismertetni, hogy lássák illetékes helyen, mennyire szükséges ennél az elmaradott népnél a gazdasági kioktatás és nem hangsúlyozhatom eléggé: a nők gazdasági kioktatása, mert könnyen érthető dolog, hogy a kiscgazda boldogulása a jó, ügyes gazdaszszonytól függ nagyrésben.

Végig és végig figyeltem én e részben minden eljárásukat s bizony semmi dicsegetést sem mondhatok azokról.

Először is, — a mi a nyomoruság főoka — a tejelő marhát is igázzák s főképp télen igen rosszul tartják. De ahol nem igázzák, már a fejés körüli eljárásuk helytelen. Fejésben tudniillik semmi rendet sem tartanak. Megfigyeltem: alig van ház, ahol például a fejés idejét következetesen, rendesen betartanak, hanem fejnek ma egy, holnap más, holnapután megint más időben. Fejnek néha naponta kétszer, néha egyszer. Az egyszerű fejést is néha reggel, néha este végzik Szegény állat, nem esoda, ha elromlik, teje idő előtt elapad. Akkor vesztésselgel tud adnak rajta. Végig néztem igen sok ilyen léptenyomon tuladott marha falusi körutját. Az állat rövid időn egészen leromlik, úgy hogy helyre-

— Nos, gyerekek, nem mentek egy kicsit utazni?

Hm, ugylátszik, az öregnek nagy kedve van egy pár forinttól megszabadulni — gondoltam magamban.

— Hát hiszen — feleltem habozva — ha a papa akarja...

— Ej, no nézze meg az ember — vágott ő a szavamba kedélyesen, ráütve a vállamra — házastársak vagytok, tehettek, a mit akartok. Hová mentek?

Én kérdőjellel alakultam, a feleségem detto, az anyósom tritto. Végre kórusban zengték:

— A hová te akarod.

— Igen, no hát akkor... akkor menjünk... izé... Nápolyba.

Az egész család a nyakamba ugrott.

— Helyes! Éljen! El Nápolyba.

Dictum-factum, csomagoltunk és indultunk az állomásra. Mind vártam, hogy apósom a költséget a markomba nyomja, de ő e helyett ellátott egy zsáknyi haszontalan jótanácsal, a mikre egyáltalában nem volt szükségem. Bizonyára a feleségemnek adta, hogy engem meg ne sértsen — gondolám — s nem törtem többé a fejemet rajta.

Sírás, ölelés, egy fütty — és a vonat elindult.

Az ut leírásával nem untatlak, mert azt már eddig néhány ezer ember leírta, hanem azt bevallhatom, hogy rettenetesen sokat mérgelődtem. Mindig volt utitársunk. Hát azért megy az ember nászutra, hogy a feleségével ne lehessen egyedül?! Badarság. Számítalan kellemetlenség után végre Nápolyba érkeztünk. Hogy ez a szálló ige: Nápolyt látni s azután meghalni, mire jó, azt én nem tudom s azt hiszem, hogy senkisésem tudja. Meglehetősen drága vendéglőben lakást fogadtunk s éltünk: con dolce far niente. Unatkozunk és ásítottunk.

hozhatatlan. Akkor vagy kikerül potom áron a faluból, vagy leütik s hopsát ülnek belőle. Aztán áldozattal megint mást szereznek s kezdődik előlről a sorvasztó kura.

Ennek az állattartásnak aztán senki se veszi hasznát, se a az illető család, sem a pénzért fogyasztó közönség.

A »dézsára gyűjtés« abban áll, hogy van egy vajköpülő formája faedényük letéve rendszeren a lakoszobában, télen közvetlenül a kemence körül s abba naponta, a mi tej a ház szükségén felül megmarad, részint forralatlanul, részint forralva beleöntögetik!

Megtörténik, hogy naponta csak pár kanálnival szaporodik a »dézsára gyűjtés.« Ez így tart, míg az egész edény megtelik, a mi a dézsa nagysága, a marhák tejelőképesége s a házi fogyasztás mennyisége szerint különböző ideig tart. Mivel a többség egyetlen, legfeljebb két fejős marhát tart, legtöbbször 5—6 nap s télen sokszor két hét kell ahhoz, hogy megteljen.

Már most elképzélhető, minő vegyi átalakulásokon megy keresztül ez a tejszagyalék így hosszas idő alatt, hozzáképzelve a szoba levegőjének hőmérsékletét, a szobai légből magába vett elemeket, az edény fa voltát, gyarló befödését stb. stb.

Az edénybe töltögetett kisebb-nagyobb mennyiségű tej természetesen rétegesen alszik meg és bomlik fel, mivel különböző időben töltötték az edénybe. Hozzá még a dézsa fenekére kis lyukat fúrnak, azt csappal ellátják, hogy a felszaporodott savóból ott kiereszthessenek s így hely ürülven, fenn még tejjel pótolhassák a mennyiséget.

Végre, mikor már orrfacsaró savanyúsággá erjedt ez a zagyvalék, megköpül, az ő szavuk szerint: kiverik vagy zürböl, így mindenestől; a tejfelt le nem szedhetik, hogy abból verjék a vajat, mivelhogy a tejfelt benne rétegesen van, hanem verik így az aludt-tejjel együtt.

A vaj persze így is kiválik, de tökéletlenül, azt kiszedik ebből a zagyvalékból s ami melléktermékül ott marad, azt vert-tejnek vagy savanyu tejnek nevezik s jóízűen elfogyasztják puliszkával.

Az így nyert vaj élvezhetetlen. Ők mindjárt jól meg is sózzák, valószínűleg azért, hogy az avas, keserűes ízzét elvegyék. Kiolvastva, ennek a vajnak fele turós savó, salak, alig egy kevés zsirtartalommal s a ma kivernek is kész avas ize s igen rossz szaga van.

Az ugynevezett tehénturót ezek a székelyek aztán nem ismerik, nem állítják elő, mert nem is állíthatják ilyen kezelés mellett, mert a melléktermékük a vert tej lesz s ezt ők puliszkával felélvezik. Semminemű tehénturós eledelt nem készítenek s tejes ételt az egy tejes puliszkán kívül nem használnak s így kosztjukba a tej-

Igy telt az idő egy ideig, a míg sajnálattal konstátáltam, hogy a pénztárczám a sok kocsi-kázás, hajókázás, a Vezuvra való szamaragolás, meg más ilyenmű haszontalanság következtében ijesztő módon lesóványodott. Mit tehettem, szól-tam a feleségemnek.

— Olga, mennyit adott a papa?

A feleségem kérdőleg nézett rám.

— Mit? — kérde.

— Mit, hát pénzt?

— Nekem nem adott egy fillért sem.

— Ne tréfálg...

— Esküszöm!

Elkezdedt velem forogni a világ és éktelenül mérges lettem

— Hát akkor miért jöttünk utazni?

— Mert te akartad — felelé Olga.

— Igen, — ordítottam — mert én akartam? Nem tudta az apád, hogy az én szerény

fizetésem nem enged meg ilyen fényüzést? Tudod-e, hogy a vendéglői czech nincsen kifizetve? Mivel megyünk haza? Ha a papa a leányának kellemes nászutatást akart rendezni, miért nem adott hozzávaló pénzt? Nézze meg az ember az ilyen... ilyen... eljárást.

A feleségem sirni kezdett, de a könyek nem indítottak meg.

— Eh, ne pityereg — kiáltottam rá — inkább tanácsolj valamit. A helyzet tarthatatlan. Rögtön irni, azaz sürgönyözni fogunk papának, hogy küldjön pénzt és máskor ne tegye lóvá az embert.

Jól van, sürgönyöztünk...

Nagysokára megjött rá a levélbeli válasz, melyben az én kedves apósom az ő szeretetreméltóságával tudtomra adja, hogy neki most mindene van, csak épen pénze nincs. Hónap vége van, sok volt a kiadás az esküvőn, ő is alig várja

hasznából valami jót, változatost, táplálót nem tudnak bevinni; zöldséges főzelékeik is tejfel nélküliek.

Ez a kezelés csak egyes, városokhoz közel fekvő falvakban módosul, ahol ugyyszólván a vásárló közönség oktatja ki némileg az árusító asszonyokat, máskülönben általános.

Nagyon kívánatos volna tehát a székely népnek a gazdasági oktatás különösen a tejkezelés terén, mert ha a gazdasági jólét máskülönben fellendülne is, a mostani tudatlanságuk mellett nem sok hasznot fognak abból produkálni.

Egy pár mintagazdaság berendezése, önálló gazdasági ismétlő iskolák felállítása mellett, tejjgazdasági tanfolyamok meghoznák a kívánt sikert.

De népies előadásokból is sokat okulhatnának addig is, ha például a megyei gazdasági egyesületek ilyen szakértő, de népies felolvasókat küldenének ki keblükből ezen tudatlan, elmaradt falvakba és meggyőzően be tudnák mutatni ezen tejkezelés káros és egészségtelen mivoltát.

En hallottam sok méhészeti, borászati, gyümölcsészeti előadást és felolvasásokat, de tejkezelésre vonatkozókat nem.*

Bizonyára el sem képzelik illetékes helyen, hogy e téren szüksége volna a népnek oktatásra.

Hát sok helyt valóban nincs is szüksége, mert hagyományos tekintetben a helyes eljárás. Am a Székelyföld nagy részében nem így áll a dolog. S ez a körülmény nagyon is megszüveendő ugyanis, mint közgazdasági, ugyanis mint közegészségügyi kérdés.

E. Keményfi Katinka.

Tan- és nevelésügy.

Korszakos alkotás az elemi népiskolai tanítás terén.

A magyar népoktatási módszer — különösen az írva-olvasás — 35 esztendő óta csak a legutóbbi időben mutat lendületet. A fonomimikai előgyakorlat meghonosítása kérdésével kapcsolatban 1902-ben a »Néptanítók Lapja«-ban dr. Gööz József cikkeiben tetre szólította a magyar tanítókat. Kötelességeként állította eléje a magyar elemi iskolai tanításmód megjavítására irányuló

* Tejjgazdasági előadásokat kívánatra a vándorszaktanárokat tartanak, de a nagyszécsényi tejjgazdasági munkásoknak képző szakiskolán is felvétetnek előképzettséggel bíró leány-növendékek.

(Köztelek rovatvezetője.)

elsejét, hogy nyugdíját felvehesse. Küldene ugyan egy váltót az ő aláírásával, de meg van róla győződve, hogy arra sehál a világon nem adnak egy fityngtet sem. Különben tudja, hogy én csak mókázom, de azért nem haragszik, mert érti a tréfát. Jöjjünk mentől előbb haza...

Na, hogy a... Látott ilyent az ember?

Rettenetes jelenetem volt Olgával. Gyilkossággal, válással, meg tudja az ég mivel fenyegettem... Mit tegyek? Lehetetlen ezt tovább kibírni. A feleségem egész nap sir és azzal ijesztgetett, hogy a Vezuv kráterébe veti magát; én hajtépve járok fel és alá a szobában anélkül, hogy egy életrevaló gondolatom támadna. Egyedüli reményem te vagy. Teremts akárhonnan pénzt és küld el nekem, mert nem tudom, hogy mit teszek.

Szivességedet előre köszöni és ölel barátod:

Ernő.

Czim: Hotel Salami, Via Paraplucchi, Nápoly.

Igy hangzott a levél. Beláttam, hogy itt segítenem kell az én szegény becsapott barátom. Összejárákáltam az egész várost s végre összeremtetem egy summát, melyet rögtön postára tettem...

Egy hétre rá Ernő nyitott be hozzám. Szótlanul megölelt s azután fáradtan egy székbe dobta magát.

— Ugy-e megváltoztam? — kezdé végre. Hja, Nápolyban jártam, most tehát meg kellene halnom... Hogy vagy?

Nem szóltam, csak szomorúan végig néztem. Szegény fiu, igazán megváltozott. Arcza beesett és sápadt, haja kuszált, bajusza pedig, melyet mindig olyan nagyon gondozott, most rendetlen czafatban lógott lea szája két végén.

— Igaz, — szólt Ernő ismét — köszönöm a szivességedet, majd meghalok. Milyet meg

törekvést. Egyszer mint kijelenté, hogy ő is foglalkozik az elemi iskolai olvasás-írás tanítás megújításával s reform munkáját sajtó alá rendezi.

Eme felszólítás folytán az ország számos helyén kezdtek foglalkozni a tanítók a reformkísérletekkel.

Dr. Gööz József a művelt világ szakirodalmának ismerete, egy évi külföldi tanulmányi útja, 30 évet meghaladó tanítói gyakorlata, a természet jelenségei s a magyar nép, magyar gyermek lelki világának tüzetes tanulmányozása alapján közrebocsátotta »Egyesítő tanításmód«-ja gyakorlati eszközeit: »Tanítók utmutatója« cz. könyve második részét a hangutánzó olvasás-írás tanításáról s ehhez »Hangutánzó képes ABC«-jét, továbbá »Gyorstanító Képes ABC«-jét.

Műve sajtó alá bocsátása előtt a székesfővárosi tanács engedelmével a III. ker. örömituczai közs. elemi iskola I. b) leányosztályában kipróbálta új tanítási módja gyakorlati alkalmazhatóságát majdnem kivétel nélkül nem magyar ajku s csupa napszámos és kézimunkás cselédek gyermekei oktatásául.

Az eredmény meglepő volt. Öt hét alatt minden tanítvány tudott szóttagolva olvasni. Erről a helyszínen megjelent látogató közönség: dr. Axaméthy Lajos, dr. Bárczy István, Benedek Sándor, dr. Ballagi Aladár, dr. Buday József, Ember János, Badócz Pál, Bredl Sándor, Kunler József stb. közvetlenül is meggyőződtek. Alig fútamodott híre, hogy a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. könyvkereskedés kiadásában megjelentek a fentebb jelzett reform-művek, valóságos lázas érdeklődés mutatkozott ez irodalmi esemény iránt. Egyleti elnökök, kir. tanfelügyelők, tanítóképző intézetek kérték fel a szerzőt, hogy körükben személyesen megjelenve, mutassa be új tanításmódját; s eddig páratlan anyagi áldozattal kiadott művelt, szemléltető színes képeivel együtt a budapesti (budai) tanítóegyletben, a budai áll. tanítóképző intézetben mutatta be dr. Gööz József »Egyesítő új tanításmódját«, nagyszámú közönség élénk érdeklődése és meleg elismerése mellett.

Eme korszakos alkotás nyilvánosságra juttatása érdekében a kiadó ezé mindent megtesz, hogy oly kiállítású művet adjon ki, melyhez fogható ma nincsen ebben a nembben az egész művelt világ könyvpiacán. Ehhez fogható mélyes ismeretekkel és ily nagy gyakorlati tapasztalattal Utmutató még nem jelent meg a tanítóképző és tanképző növendékek számára.

Méltán mondják korszakos műnek a szakemberek.

Mint értesülünk, dr. Gööz József, a »Néptanítók Lapja« s. szerkesztője, s mint ilyen is, a magyarországi tanítók atyamestere, f. é. június hó 4-én a Székelyudvarhelyen tartandó fiókegy-

kaptam a pénzt, kifizettem a tartozásunkat és utra keltünk. Rettenetes ut volt ez. A hajón, mikor én a szobában voltam, Olga felment a fedélzetre, mikor pedig én mentem fel, akkor ő sietve lement. Így boszantott folyton. Aztán még két taesko unos-untalan ott forgolódott körülöttem. Huh, gyilkolni tudtam volna dühömben. Mikor megszólítottam a feleségemet, hogy ne kaczerkodjék mással, képzeld, mit felelt? Azt, hogy mi közöm hozzá, ugy is elválnék. Hallottál ilyent? Mintha kést döftek volna a szívembe, mert tudod, én őt mégis... mégis szeretem s aztán nem is ő az oka. Végre itt voltunk. Olga elment szülői hez, én meg jöttem hozzád, kerülve mindenkit, mert mit mondanának az emberek, ha megtudnák... De mit tegyek most?

Mit? Mintha bizony én azt tudtam volna. Hogy mégis mondjak valamit, odavetettem:

— Menj apósdhoz és vond felelősségre.

— Helyes!

És Ernő elutazott.

Két napra sürgőnyt kaptam tőle.

„Barátom! Oervendj, humbug kitnenoem ment. Levél, csók, ihaj-csuhaj. Ernő.“

Ebből ugyan nem értettem semmit, de a levél felvilágosított mindenről.

Legkedvesebb Barátom!

Minden a legjobb rendben van. Apósom egy anygal, anyósom is az, a feleségem pláne egy istennő. Olyan boldog vagyok, mintegy... mint egy... nem is tudom mit írjak...

Felkerestem apósomat, aki épen íróasztala előtt ült. Mikor meglátott, örvendve kiáltott:

— Ej, hát itt vagy? Azt hittük, hogy elvesztél.

Tessék, az öreg még tréfálozik.

— Pardon, — szóltam fagyosan — ha az ur azt hiszi, hogy a dolgot egy viczezel elütheti, megint csodálom.

leti gyűlésen meg fog jelenni; részben, hogy munkáját ismertesse, részben, hogy y azt gyakorlatilag is bemutassa. Kívánatos, hogy ne csak az udvarhelyi fiókkör tagjai vegyenek részt ezen gyűlésen, hanem a többi fiókkörök tagjai közül is minél számosabban jöjjenek Udvarhelyre, sőt — a székelykereszturi állami tanítóképző intézet IV. éves növendékei is tehetnének ez alkalomból egy tanulságos kirándulást hozzánk. Felhívjuk erre az intézet nagybuzgalmu igazgatójának a figyelmét.

Egyházi élet.

A helybeli ref. egyházban az ünnepi istentiszteletek a következő sorrendben folynak le: Vasárnap d. e. egyházi beszédet mond Vajda Ferencz ref. lelkész, urvacsorai beszédet Osváth Lajos s. lelkész; d. u. bibliát magyaráz Osváth Lajos s. lelkész. Hétfőn d. e. prédikál Vajda Ferencz ref. lelkész; d. u. bibliát magyaráz Osváth Lajos s. lelkész. Kedden a délelőtti és délutáni istentiszteletet Osváth Lajos s. lelkész végzi.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot. A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez járul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza. A 339. sz. gyűjtőiven Kőváry László 20 K., Sándor János 116. számú gyűjtőiven: Sándor János 10 K., Pap Mózes 5 K., Gombos Sámuel 2 K., dr. Szolga Ferencz 1 K., együtt 18 korona. A 356. sz. gyűjtőiven Biró Sándorné 10 K. Gyűjtőiv nélkül: Csehély Adolfné 10 K. Az 515. sz. gyűjtőiven Nagy Gyula 3 K., Vas István lelkész 88 sz., gyűjtőiven: Vass István 10 K., dr. Vass Miklós 2 K., együtt 12 K. Szentiványi Istvánné 336. sz. gyűjtőiven: Szentiványi István 3 K., Osváth Mihály, Sántha György, báró Mattencloit János 2—2 K., Dull István, L. Gy., Pálffy Dezső, Kiss László 1—1 K., Szentiványi Anna, Szentiványi Judith, Szentiványi Helén, Szentiványi Mária 50—50 f., Szentiványi Istvánné 2 K., Együft 17 K. Az I—VI. közlemény összege 1287 K 24 f. E közlemény összege 90 K. Összesen 1377 K 24 f.

Unitárius istentisztelet. A helybeli unitáriusok pünköszt ünnepi istentisztelete június hó 1-én d. e. 11 órakor kezdődőleg tartatik a vármegyeház disztermében, mely alkalommal az Urvacsora is ki fog szolgáltatni.

— Mi bajod Ernő fiam? — kérdé ő csodálkozva.

— Az a bajom, hogy ön engem csuful rasedett, s ezért számolnia kell...

— Mit számoljak, pénzt?

— Uram!

Erre apósom elkezdett kékülni, a lábaival rugdalózni, kezével hadonázni s kitévva a száját, akkora nevetésben tört ki, hogy engem a guta kerülgetett.

A nagy hahotára berohant anyósom és a feleségem. Az öreg annyira odavolt, hogy én zavaramban odafutottam hozzá és a vizes kancsó tartalmát rája borítottam.

Ettől némileg helyre jött, de még mindig nevetett.

— Hahaha, huhuhu, hehehe...

Végre nagy megszakitásokkal elmondta, hogy csak meg akart tréfálni, illetve próbára tenni s ime sikerült is. Nem adná ezer pengőért. Pénz van bőven, ne haragudjam, hanem máskor ne legyen oly szerény. És ismét kaczagott, az anyósom is, a feleségem is, ... mit tehettem, én is nevettem.

Azóta folyton nevetünk, ölelkezünk s nagyon boldogok vagyunk. A boldogságban azonban rólad sem feledkeztünk meg. Apósom, anyósom, feleségem ölelnek és csókolnak velemmel együtt.

Isten veled. Barátod:

Ernő.

... Hanem valamiről mégis csak megfeledkezett az én barátom. Azóta három év telt el, de én a neki küldött pénzt még nem kaptam vissza. Minden örömben van ürm. Hogy a sors ezt az ürmet miért juttatta épen nekem, azt maig nem tudom. A székelyudvarhelyi Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală a BCU Cluj-Napoca. r-r.

Különfélék.

A könyörület.

Egy régi népnek szép regéje mondja:
Hogy mikor az Úr a hatodik napon
A föld urát, az embert megteremté
És elbocsájtá kincsesel gazdagon:
Egy vágyat is beoltott a szívébe, —
A boldogságnak, üdvnek égi vágyát,
Hogy küzdjön, a mig el nem érte s véle
Mig el nem oltá lelke szomjuságát . . .
Igy szólt az Úr: „Tiéd a föld egészen,
Királya vagy, független és szabad!
De egy helyét: a boldogság szigetjét
Magamnak tartom, az enyém marad!”
S kézen fogá az embert s elvezette
A boldogságnak tündérszép honába:
»Ki megcselekszi majd a legnagyobbat,
Ez lesz jutalma, kincse, koronája!» . . .

S ezzel az embert utjának bocsájtá . . .
Letűntek aztán hosszú ezredek
S a földnek minden kis zugát betölték
A boldogságért küzdő emberek . . .
És folyt a harc, szívek nemes tusája,
Egy célra törtek népek milliói:
A boldogságért tenni legnagyobbat!
Vajh' lesz-e majd, ki ezt le tudja róni? . . .

S jöven a napja a jutalmazásnak,
Az Úr királyi trónusára ült
S a küzködőknek óriás seregje
A trón körül szorongva összegyűlt.
És szólt az Úr: »Ki mit nagyot cselekvék,
Beszélje el most rendre, sorra itt
S ha érdemes, jutalmul kapja tőlem
A boldogság hónapjának kulcsait!» . . .
S elébe mentek — mint a rege mondja —
A nemzetnek büszke nagyjai:
Költők, írók, művészek, bölcs tudósok
S a föld hatalmas nagy királyai!
S bár mindenik nagyot, nemest cselekvék, —
A várt jutalmat egysé nyerte meg . . .
Fájó lemondás szállt le a szívekre
S már visszatérni készült a sereg,
Mikor egy asszony állt az Úr elébe . . .
Alakja megtört s mint koldus, szegény,
Susogva szólt, remegve nyílt meg ajka
S a köny kicsordult két szelid szemén . . .

„Uram, Teremtőm! — szólt — eljöttem én is.
Szegény vagyok, lásd! Am gazdag valék
S ha kit szegényül láttam és nyomorban,
Od'adtam néki, a mit adhaték.
Betegnek voltam gondos gondozója,
Szükségeknek gyengéd gyámola,
Gyötört szíveknek hű vigasztalója.
De ellensége senkinek, soha!
A gonoszokkal is, kik megraboltak
S a kiktől annyi rosszat szenvedék, —
Mikor nyomorban, sirva láttam őket:
Uram, azokkal is csak jót tevék!
S ha meggyötörve most előtted állok,
Nem e fölött sir könnyező szemem;
De fáj, hogy látok annyit még nyomorban, —
Segíteném és nem segíthetem . . .
Elhallgatott . . . De szólt az Úr helyette:
»Jutalmam, asszony, ime a tiéd!
Te cselekedted irgalmas sziveddel
A nagy tetteknek legnemesbiket! . . .
S kézenfogá az Úr a koldusasszonyt,
Bús homlokát csókjával illeté
S jutalmául irgalmas, jó szívének —
A boldogság hónapja vezeté . . .

Akárki légy hát — szól a rege vége —
Ha jót cselekszel, legnagyobb te vagy
S a boldogság is szinte legnagyobb lesz,
A mit jutalmul Isten érte ad!
S lehetsz tudós, hatalmas, bármi gazdag,
Ha könyörülni nem tanult szived, —
Fuss bár epedve, szomjan a nyomában:
A boldogság sosem lesz a tied! . . .

Szemlér Ferencz.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet május 30-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, eső, zivatarok.

— **A miniszterelnök válasza.** Említettük már, hogy törvényhatósági bizottságunk e hó 23-iki rendkívüli közgyűléséből kifolyólag elítélte az ellenzék »indokolatlan obstrukcióját« és egyszerűsített bizalmát nyilvánította Széll Kálmán mi-

niszterelnök és kormánya iránt. Ezt táviratilag közölték a miniszterelnökkel, a ki erre a következő távirattal válaszolt:

Budapest, 1903. május 29.

Udvarhelyvármegye közönségének.

Igaz meglepéssel vettem a vármegye tisztelt közönségének f. hó 23-án tartott rendkívüli törvényhatósági bizottsági közgyűlésében hozott azon hazafias határozatát, a melyben az obstrukciót feltétlenül elítélve, személyem és a kormány iránt rendületlen bizalmukat fejezték ki. Hazafiasságom, törvény- és alkotmánytiszteletem iránt nyilvánított lelkes szavaik örömmel töltötték el. Az obstrukció indokolatlan voltának különös hangsúlyozása megnyugvásomra szolgál és kitartásra buzdít. Fogadják igen becses megnyilatkozásukért legmelegebb köszönetemet. Hazafias üdvözléssel

Széll.

— **Uj körorvos.** Szigethy József szigorló orvost a szenterzsébeti körbe Székelykeresztúr székhelyllyel körorvosnak választották. A tehetséges fiatal orvos állását közelebből elfoglalja.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Izsák L. Sándor közhalmi járásbírói telekkönyvi átalakító díjokat és Bakk József marosvásárhelyi törvényszéki díjokat a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez irnokoknak nevezte ki.

— **Udvarhelyi piaci árak száz év előtt.** Az alább közlendő adatok, melyeket Gálffy Ferencznek 1806-ban írott feljegyzéseiből adunk nyilvánosságra, érdekes bizonyosságai annak, hogy a napi szükségletek fedezésére szolgáló élelmiszerek s más fogyasztási cikkek beszerzése jelentékeny összeget jelentett. Akkor sem volt az élet olyan olcsó, mint a hogyan mi a régi jó időköt képzeljük, — sőt ha figyelembe vesszük azt, hogy abban az időben korántsem volt meg az a pénzhiány és forgalom, mint ma, — egész bátran állithatjuk, hogy a XIX század első éveiben, talán a Napoleón háborúk következtében, — többre került az élet, mint ma. Az egyes cikkek árai a következők: »tisztá búzának vékaja 4 magyar forint 80 dénár, — alább valónak 4 mf. 20 d., — köznek (közönségesnek) 3 mf. 60 d., — rozsnak 3 mf., — málénak a szépe 3 mf., — alább valónak 2 mf. 88 d., — árpának 3 mf., haricskának 3 mf., — zabnak 1 mf. 20 d., — lencsének 3 mf., — borsónak 3 mf., — hártatlan fuszulykának 6 mf., — közönségesnek 3 mf., — egy nagy kenyér 1 mf. 20 d., — közönséges kenyér 1 mf., — régi garasos czipóka 18 d., — egy kis zsemlye 4 d., jó bornak kupája 80 d., — közönségesnek 60 d., — jó szilvornumnak 1 mf. 20 d., — gabona-pálkának 1 mf., — fenyőviznek kupája 1 mf., — turónak fontja 50 d., — szalonnának fontja 60 d., hájnak fontja 72 d., — egy jó szekér széna 15 mf., — egy jó szekérsarju 18 mf., — egy pár szép ökör 500 mf., — egy pár közönséges 250 mf., alább valónak 120 mf., — egy pár szép fejős tehén 120 mf., — egy pár közönséges tehén 100 mf., — egy pár alább való 80 mf., — egy pár szép tulok 200 mf., egy pár közönséges 160 mf., — egy pár szép tinó 40 mf., — egy pár borju 20 mf., — egy pár bárány juh 16 mf., — egy pár fejős kecske 16 mf., — egy pár oláhországi kövér sertés 50 mf., — egy pár idevaló kövér sertés 40 mf., — egy havasi őz 5 mf., — egy mezei nyúl 1 mf., — egy kövér puka 1 mf. 50 d., — egy kövér lud 1 mf., — egy kövér tyúk 50 d., — egy szép csirke 18 d., — három tyúk tojás 9 d.

— **Aranylakodalmak.** Igen szép és egyszerűségében is megható ünnepe volt múlt vasárnap Farkaslaka községnek. Két köztiszteletben álló öreg pár lépett az Úr oltárjához, hogy 50 évvel ezelőtt elmondott és mind mai napig hiven megtartott esküvőjüket megismételjék. A tisztas párok: Kovács József és felesége Dénes Anna, valamint Fancsali Tamás és felesége Nagy Anna farkaslaki lakosok. Az esketési szertartást Bajna Ferencz plebános végezte s gyönyörű beszédet mondott ez alkalomból. A minden részletében fölemelő ünnepségről buzgó és Isten kegyelmeért való hálás szívekkel távoztak a tisztas párok, valamint azok gyermekei, unokái s a szomszéd községekből is összesereglett hívek. Részünkről szintén melegen óhajtjuk, hogy a derék székelyek sokáig éljenek.

— **Városunk szépül.** Székelyudvarhely város legszebb utcáját, a Kossuth Lajos-utczát nagymértékben megváltoztatták azok a csinos és maszsziv kivitelű fakerítések, melyeket e napokban állítottak föl. Bizony ideje is volt már egy kis életjelt adni magunkról s eltávolítani a finomabb izlés rovására eső eddigi kereteket, a melyekhez hasonló zöld festésű lámpafákat szintén most állítják. Ez utóbbiak nem akarják talán azt jelenteni, hogy villamosvilágításunk nem lesz addig, míg azokban tart? Szó ami szó, a helyes intézkedésért az elismerés Szakáts Zoltán polgármestert és Szabó Domokos vármellenőrt, a helyettes város-gazdát illeti első sorban.

— **Hangverseny.** A napokban érkezett ide Wilikow Keresztély okl. zenetanár, a budapesti m. kir. operaház volt első fuvolaművésze és jelenleg a bécsi operaház szerződött fuvolaművésze — ki kiváló művészi fuvolajátékával tette magát ismertté. Wilikow a Sándor István-féle vendéglő kerthelyiségében kedden este 8 órakor fog szerepelni; az egyes számokat Morascher Hugó zenetanár, részben pedig a helybeli első zenekar fogja kísélni. A hangversenyre felhívjuk a t. nagyközönség becses figyelmét; azok a kritikák, melyek játékaról az egyes fővárosi és vidéki lapokban megjelentek — remélni engedek, hogy művészszel van dolgunk. Belépti díj személyenként 1 korona, családjegy 3 személyre 2 korona.

— **Meghívó.** Folyó évi június 2-án kedden este 8 órakor Wilikow Keresztély fuvolaművész a budapesti operaház első fuvolaművésze és jelenleg a bécsi operaház tagja, Morascher Hugó zenetanár szives közreműködésével a „Hungária-szálló“ (Sándor István) kerthelyiségében terített asztalok mellett hangversenyt rendez, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik. Műsor: I. „Magyar rhapsódia“ Gaál F.-től, zongorakísérettel. II. „Faust-ábránd“ Gounod Hermantól, zongorakísérettel. III. „Alvájáró“ czimű ábránd Briccialditól zongorakísérettel. IV. „Repülj fecs-kém“ Reményi-Wilikowtól, vonós zenekari kísérettel. V. „Svéd hangverseny“ Popptól, zongorakísérettel. VI. „Caprice de concert“ Terschaktól, zongorakísérettel. VIII. „Magyar népdalegyveleg“ vonós zenekari kísérettel. A vonós zenekari kíséretet a helybeli első zenekar szolgáltatja. Helyárak: A fedett helyiségben személyenként 1 K, családjegy (3 személyre) 2 K. A szabad helyiségben 60 fillér. Jegyek előre váltathatók Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajz-szerkereskedésében Kossuth-utca 15 ik sz. alatt („Budapest-szálló“ mellett). Kedvezőtlen idő esetén a hangverseny a teremben tartatik meg, hol a belépti-díj személyenként egy korona.

— **Tanítói, tanítónői és óvónői változások bejelentése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter egyik legutóbbi rendelete az egyházi főhatóságokhoz és kir. tanfelügyelőkhez akként szól, hogy az iskolaszéki elnökök a tanítónői, óvónői állomások létszámában, a tanítók, tanítónők és óvónők személyében beálló változásokat, annak megjelölése mellett, hogy az új tanerő, ha már máshol volt alkalmazva, honnan jött és hogy az előbbi tanerő hová távozott, minden egyes esetben 30 nap alatt a kir. tanfelügyelőnek kötelesek bejelenteni; s miután a nyugdíjigény a nyugdíjtörvény értelmében az időnként élvezett beszámítható fizetés összegéhez képest állapítandó meg, az ujonnan alkalmazott tanerő bejelentése alkalmával a díjlevelet is, avagy pedig az illetményeket feltüntető hiteles kimutatás is csatolandó.

— **Gazdasági egyesületünk választmányának megbízásából Zonda József, itj. Simó János, Deák Gergely az erdélyrészi leghiresebb vásárlására Bonyhára utaztak, hogy az üszöbevásárlási alaplól üszöket vásároljanak, melyek Székelyudvarhelyt június hó 2-án elárvereztetnek. Az elárverezett üszök ára 2 év alatt kamatmentes utólagos részletekben lesz kifizetendő. Felhívjuk ez árverezésre azok figyelmét, a kik jó tenyészanyaghoz kívánnak jutni.**

— **Emléket az agyagfalvi réten!** A Székely-emplékalap javára a parajdi Székely Társaság 1789. sz. gyűjtőívén küldött 5 korona 70 fillért. Ezen összeget hozzáadva az idáig begyűlt 4972 korona 46 fillérhez, az alaptőke összege tesz 4978 korona 16 fillért. Fogadja a nemes szívi társaság hazafias adományáért ez uton is a végrehajtó-bizottság hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1903. május 30. Ferentzi János, v. b. pénztárnok.

— **Közlekedési akadály.** A szombatfalva városrészi új hid építése folytán a sóvidéki összes forgalom az új utcára van terelve, a hol azoaban nagy sár és kátyuk miatt a közlekedés majdnem lehetetlen. Vajjon ki tartozik azt az utat jó karba helyezni és állandóan használható állapotban tartani? (Beküldték.)

— **Adományok a muzeumnak.** Biedermann Rezső báró, szentegáti földbirtokos urnak, ki az alapítandó vármegyei muzeumnak Németh Béla szes kiadási Szigetvár történetét ajándékozta, továbbá Szakáts Károly ny. adófelügyelő urnak, a muzeum gyűjteményeit két ajándékképpen küldött ásványnyal gyarapította, van szerencsém helyen is az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondani. Csehély Adolf, muzeumi igazgató.

— **A nem engedélyezett tan- és segéd-könyvek elhárítása.** Az 1896. évi június hó 8-án 1940. eln. sz. a. kelt miniszteri rendelettel kiadott szabályzat 1-ső §-a értelmében az összes tanintézetekben tankönyvül vagy segédkönyvül csupán csak engedélyezett könyv használható. — A folyó évi 939. eln. sz. a. kiadott miniszteri rendelet erre a kir. taufelügyelők figyelmét újból felhívja azzal, hogy a könyvjegyzékek megállapítását megfelelően ellenőrizték s a nem engedélyezett könyvek használatát tiltsák el.

— **Kertmegnyitás.** Sándor István, a Hungária-szálló bérlője e helyen tudatja a n. é. közönséggel, hogy a jó hírű és igen szépen berendezett Koronkay-kertet ma (pünköst első napján) megnyitja. Este Sándorka zenekara fog játszani. Közönségünk előtt ismeretes Sándor István előzetes hírsége, kitűnő konyhája és elsőrendű italai, melyeket hővebben ajánlani szükségtelen. A fogadtal jövő vidéki közönség tudomására hozzuk, hogy a Hungária-szálló udvarán épített istálló most már rendelkezésükre áll. A n. é. közönség szíves támogatását mely tisztelettel kéri: Sándor István.

— **Az Uránia magyar tudományos színház** Budapestről a jövő héten június 4., 5. és 6-án, tehát 3 este a Budapest-szálló színház termében művészi és tudományos előadásokat fog tartani. Első este „Spanyolország,” Pekár Gyula írta szöveggel, második este „Angol élet,” Ráth István írta szöveggel és a harmadik este „Hadsereg,” Szabó Lajos írta szöveggel lesznek bemutatva. A vetített képek a tudomány és művészet szolgáltatott eszközökkel a legtökéletesebbet nyújtják. Kitűnő szórakozás mellett az „Uránia” előadásai tanulságosok és műveltetet nyújtók. Jegyeket Gyertyánffy Gábor könyv- és papirkereskedésében előre válthatni.

— **A nyírfa levél** — de csak június végéig — biztosra gyógyít ingyen minden hűlést és közhvényt otthon, a háznál. Hogy mi módon, azt megmondja az „Élet könyve”, melynek ára 2 korona a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. sz.

Csarnok.

Vadász-csintalanság.

A hatóság által kiállított vadászenedély nélkül senkinek sem szabad Nimród szenvedélyének hódolni; ezt nagyon jól tudta az a jó ember, aki puskával a hátán bebarangolta az erdőt s akit észrevettek a pénzügyőrök. A mi vadásznunk sietve menekült, — a pénzügyőrök azonban üldözőbe vették s már majdnem utól is érték, a mikor — uczezu — hamarosan felmászott egy nagy fára.

— Jöjjön le! — kiáltották a pénzügyőrök. A fán ülő azonban nem válaszolt.
— Jöjjön le; nem távoznunk, míg le nem jön. Ahelyett, hogy felelt volna az üldözött, szépen, nyugodtan kiszedte vadásztáskájából az elemózsiát és falatozni kezdett.

Ez már több volt, mint a mit a pénzügyőrök nyugodtan nézhetek. Egyikük közülük sok fáradsággal utána mászott a vadásznak, amit nem is akadályozott amaz, hanem a lehető legelőzékenyebb udvariassággal megkérdezte tőle:

— Akar velem tartani a fölöstöknél?
A kötelességtudó fináncz azonban megragadta és rárvált:

— A törvény nevében mutassa meg vadászenedélyét!

A megszólított nyugodtan mutatta meg vadászejegyet. A pénzügyőr minden oldalról pontosan megvizsgálta az okmányt és azt mondta azután:

— Hiszen rendben van!
— Persze — felelt a majszólv vadász.
— De miért szaladt el oly gyorsan?
— Hát nem szabad szaladnom, ha akarok?
Mondtam én önöknek, hogy kövessenek?

— Miért mászott a fára? Hát nem reggelizhetek, ahol akarok? Felszólitottam önt, hogy utánam mászszon?

— Miért nem mondta ön mindezt előbb?
— Nem szoktam előbb válaszolni, míg meg nem kérdeznék.

Az Ur szava.

Régi, nagyon régi, oh de szép történet
A melyről most szólok, melyet elbeszélék.
A szent könyv lapjain megtalálhatjátok,
Szép lesz az százszor is, ha elolvassátok.
Éltünk s vándorlásunk képe írva benne,
Nem is ember írta, hanem Isten lelke.

* * *

Jákob utra indult,
Az atyja megáldá;
Anyja elsiratta
S csókkal elhalmozá.
Hiszen hosszú az ut
És a veszély ezer,
Melytől körül véve
A bujdosó ember —
Ha elmegy, jöhet-e
Vissza még, ki tudja?
Mikor bizonytalan
A vándorlás útja.
Az este leszállott
Sötét holló szárnyon;
Lakatlan pusztában
Hol nyugtot találjon,
Sehol nincs egy lélek,
Kitől szállást kérne;
A hol éjszakai
Pihenésre térne.
Fenn a csillagos ég.
Trónján a Jehova,
Benne, senki másban
Hite, bizodalma.
Alant a sötétség
S a pusztá mély esendje,
Minttha biztatgatná:
Itt csak pihenjen le.
Derekalja fővény,
Kő lesz a vánkosa,
A nehéz sötétség
Az ő takarója;
Ábrahám Istene

„Boldogok lesztek mind!” — az ur szava ez volt.
Hogyan, hogy mi mégis nem vagyunk boldogok?!
Tengernyi a keserv, számtalan a panasz,
Mindennap szemünkből új könnyeket fakaszt.
Zavar a család közt, vizály dul a honban,
Ellenségeskedés felszentelt Sionban.
Fekete gyűlölség testvéri szívekben,
Bosszuállás vágya emberi keblekben.
Templomok üresek, telve a börtönök,
S a mig szaporodnak iskola-kerülők,
Szilaj énekektől hangzik minden koresma,
Dudvát terem csupán e föld sok szántója.
Temető népesül apró koporsókkal,
Mi felette hangzik, kétszinű a sóhaj.
Fekete paripa sok ezeret szállit.
Hah, mindenki már ma csak aranyra vágyik.
Nem birjuk a terhet, másutt jobb az élet,
A hazug ígért csak söpri a népet.
Sulyos itt a keresz, hát más hitre térünk,
Hol nem mi fizetünk, de igernek nekünk...
Pedig, oh szent Isten, régen megmondottad,
Ember küzdj s keresztet békével hordozzad.

* * *

Jákob felébredett;
És szentelt óhajjal,
— Hogy az Ur vele volt
Örző oltalommal —
Megkené a követ,
Megáldá a helyet...
Azután utra kelt,
Ment-ment, csak tovább ment...
Vándorlásunk képe
Jákob utazása:

Utunk hőső kezd,
A koporsó zárja,
Megnyilik nekünk is
Az ég szent kárpitja,
Az angyali sereg
Szívünkbe szállitja
Hiterő balsamát;
De tékozlók vagyunk;
Az ég nagy kincsein
Könnyelmün tuladunk:
Olajunk kiöntjük,
Lelkünk üres marad,
Szívünk a küzdésben
Mint rongy összeszakad...

Nem vagyunk boldogok,
Oh, de ezt keressük;
Az akarunk lenni —
Csak azért epedünk;
— Szólj hát Uram, óh szólj,
Értsük meg szózatod,
Ne keressünk máshol
Hazát és templomot!

Szólt az Ur és szava
Vesét, csontot bejárt:
„Ember — hald szavamát —
Küzdj és bizva bizzal!”

Demeter Dénes.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

214—1903. szám.

Hirdetmény.

A gazdasági egyesület választmányának meghagyásából felhívjuk azon birtokos urakat, kik a múlt évben, a vármegyei üszőbevásárlási alaphoz szerzett üszőket az egyesülettől megvették, hogy 3 évet még be nem töltött üszőiket június hó 7-én az egyesület által ezen üszők részére kifogadott tartodi legelőre való felhajtás végett, reggel 8 órára a városi baromvásártérre vezetessék fel, annál is inkább, mert a legeltetési díj azon esetben is felhajtatik az illetőkön, ha üszőiket a legelőre ki nem hajtják.

Székelyudvarhely, 1903. május 29.

Az elnökség.

A székely tagosítás. Sebass Dénes országos képviselő, a székely tagosításnak felfüggesztésére vonatkozólag a következő indítványt terjesztette a képviselőház elé:

A székelyföldi tagosítási és arányosítási ügyekben a törvényhozás sürgősen intézkedjék az irányban, hogy a még meg nem kezdett és megengedhetőség stádiumában levő tagosítási és arányosítási ügyek a törvény módosításáig meg ne kezdettessenek, illetve felfüggesztessenek;

viszont a hosszabb idő óta folyó tagosítások, arányosítások rendkívüli munkaerők ki- rendelésével és a költségeknek esetleg állam- segély útján leendő előlegezésével is befejez- tessenek;

végül a telekkönyvek ezen birtokrendezési munkálatokat megelőzőleg mindenütt, hol annak szüksége mutatkozik, hivatalból sürgősen helyesbitendők.

Törvénykezés.

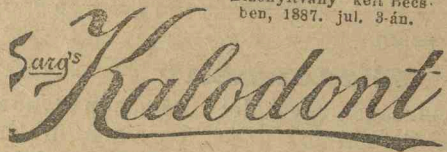
Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járás- bíróság bü telő osztályánál e hó 28 án és 29-én a következő ügyek nyertek elintéztést: Bálint Ferecz alsósófalvi lakos sulyos testisértésért 5 napi fogházra és 5 korona pénzbrásra; Szász Dénes atyhái lakos közcsend elleni kihágásért 1 napi elzárásra; Zsombori János zetelaki lakos gondatlanságból okozott tüzvészért 2 napi elzárásra és 10 korona pénzbrásra; Tiboldi János fenyédi lakos közcsendelleni kihágásért 3 napi elzárásra és 20 K pénzbrásra; Orbán Lajos és neje Nagy Anna székelyudvarhelyi lakosok sikkasztás vétségeért előbbi felmentve, utóbbi pedig 7 napi fogházra; Tamás Károly székelyudvarhelyi lakos közcsend elleni kihágásért 2 napi fogházra és újabb 2 napra átváltoztatható 20 K pénzbrásra és Hadnagy Lajos szentléleki lakos lopás vétségeért 2 napi fogházra ítéltettek. Ellenben Gergely László oroszhegyi lakos jogtalan elszá- játítás; Jakab Dénes farkaslaki lakos közcsend elleni kihágás és Bálint Károly, szenttamási lakos lopás vétségeinek vádjára alól fölmentettek.

— **Meteor Record** világhírű beszélőgépek, eredeti hengerek, **Grammophonok**, lemezek, ön-működő (Automata) **phonographok**, phonograph alkatrészek eredeti **raktári árban** kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedése) útján Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

— **Dankó Pista** dalos ajaka immár örökre elnémult. Ha testi hüvelyét el is ragadta tőlünk a kérélnelhetetlen sors, lelke itt maradt. Benne van dalaiban, azokban a kimondhatatlan édes-bus dalokban, amelyek lelkéből fakadtak s melyek még az utókornak is élő bizonyítékai lesznek: volt a magyar nemzetnek egy poétalelkű dalosa, ki szíve megnyilatkozásait igaz dalgyöngyök alakjában örökségképpen reánk hagyta. Dankó 50 legszebb eredeti nótája énekehangra, zongora-, vagy cimbalomra kapható 4 koronáért a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

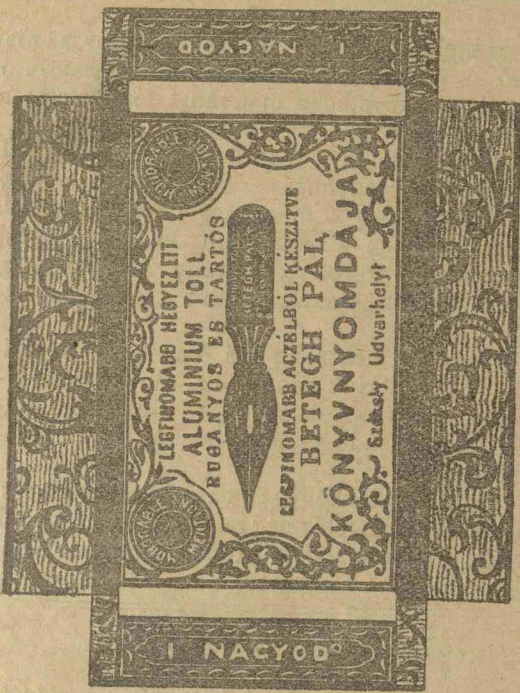
Nyilt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.



nélkülözhetetlen fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizsek nem elégségesek. A foghason mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.



Birtok-eladás. Háromszék vármegye legszebb vidékén, Brassó és Sepsiszentgyörgy városok közelében, vasuti állomáshoz 10 percz távolságra, állami közlekedési utban fekvő szép kuriális uri lakással és gazdasági épületekkel 154 hold teres fekvésű tagosított birtok, gazdasági felszerelésekkel együtt, **eladó.** Bővebb felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.



Képes levelező-lapok

gyönyörű kivitelekben, legnagyobb választékban kaphatók **BETEGH PÁL** könyvkereskedésében Sz.-udvarhelyt.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban, **egy pompás cukrászsütemények** is friss minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Műasztalos-tanulónak két jó családból való fiut fölvesz **Pál István** épület- és butorműasztalos Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz.

BETEGH PÁL

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedése

Könyvnyomtató és könyvkötő üzlet

Könyv- és újságkiadó vállalat,

„SZÉKELY-UDVARHELY” szerkesztősége és kiadóhivatala

Székelyudvarhelyt,

Kossuth-utca 15-ik szám alatt, a „Budapest-szálló” mellett.

Két gyorssajtó! ☒☒☒☒☒

Négy segédgép! ☒☒☒☒☒

Olcso és pontos kiszolgálás! ☒☒☒☒☒

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb késznyomtatvány raktára.

Üzleteladás. Egy 18 ezer korona évi forgalommal bíró vidéki versenytárs nélküli fűszer-, vas-, talp-, fonal-, rövidáru- és vegyeskereskedés, mintegy 3000 korona értékű **beszerzési áron, készpénzért eladó.** Az üzlethelyiséghez szép nagy kert, a mezőn 5 hold szántó és kaszáló van, amely három évre 240 korona évi haszonbér mellett szerződésileg biztosított. Komoly vevők az eladó címét a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában megtudhatják.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hitese szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsekelt áron szállít saját rendszere szerint készített különféle fémzementet, mely vaskorlátoknak és hasonlók-nak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költ-ségvetések, előmérétek szerkesztése.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy

Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 15. sz.

alá, közvetlen a Budapest-szálló mellé áthelyezett és a legkényesebb igényeket is kielégíteni

hivatott

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedés, jól felszerelt könyvnyomdával, könyv-

kötéssel,

a Székelyföldön páratlanul álló **nagy késznyomtatvány raktárral** s ennél fogva megfelelő **versenyképes árakkal** is bír.

Megköszönve a n. é. közönség eddigi nagybecsü támogatását, bátor vagyok magamat és jó hírnevet szerzett üzletemet jövőre is szives pártfogásába ajánlani.

Kész szolgálattal:
Betegh Pál.

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, VI. Andrásy-ut 2. szám.

Legnagyobb raktár egészségügyi, kényelmi és sportezikkekben. — Szagmentesen záró szoba-klosettek. — Hygienikus köpő-edények. — Korcsolyák és jégpatkók. — Thermophor: Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3-6 órán át tartja. — Betegtoló kocsik minden áron.



Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.

URANOS

-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékítőszer.

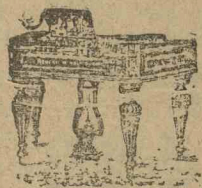
— Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.

Olcso és felülmulhatlan! his üveg 24 fl. lér, tiszteri mosáshoz elegendő. 1 nagy üveg 1.00 K, 1/2 üveg 1 K.

Kapható mindenütt. Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói: **HOCHSINGER TESTVÉREK** **VEGYÉSZETI GYÁRA** **BUDAPEST, VI., Rózsa utca 85.**

Ne vegyen
CZIMBALMOT vagy **HARMONIUMOT**



mig
REMÉNYI MIHÁLY mű-hangszerész —
legújabb képes árjegyzékét át
nem olvasta, mely ingyen és
bérmentve küldetik Budapest
ról, Király utca 44| szám.

Rum, cognac, silvorum,

likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozíciókkal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állíthatók elő, mint készen vett áruk. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Baros Gábor** Budapest. VII. Dohány utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozíciók gyára. ...

A női

szépség

elérésére tökéletesítésére és fentartására a legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta teljesen ártalmatlan

A Földes-féle
Margitoréme
legjobb a világon
hatása csodás

Legkitünőbb
a nap és szél
befolyása ellen.

sem higanyt, sem
ólmot nem tartalmaz
a zsirmentes
közkedvelt

FÖLDES-féle

MARGIT-CREME

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt májfoltot pattanást, bőrrákát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arczot fehérre, simává és üdévé varázsolja

Ára: kis tégely 1 K, nagy 2 K.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárakban.

Margit-hőlygpor
(3 színben) K 1.20
Margit szappan 70 fill.
Margitfogpép 1.—K
(Zahn-pasta)
Margit-arozviz
1.—K.

Főraktár
Székelyudvarhelyen:
Könecz Ármán és
Solyomossy
nos gyógyszer-
táraiban.

Hölgyek részére
nélkülözhetetlen
Legjobb szépítő szer

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.



Allein echter Balsam
aus der
A. Thierry in Pregra
bei Rehit...

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégycs az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gomornak büzeit. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apéca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártyákban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgöyülés, a lábna járasközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kiléve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

**Thierry Adolf „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn**

mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.



RÉPÁTI VIZ hazánk legkitünőbb ásványvize, ujonnan
érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA

főraktárában **SZÉKELYUDVARHELYT**

NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyítom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakbántalmak ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:

A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemesak mint élvezeti ital kitünő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyuladással, hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. felülmulhatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.